

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF
**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

Hjemmeværnsfolk tænder lys på en grav juleaften i Ryvangen

Inde i bladet: Juleaften i Ryvangen ★ Hård behandling af hymne til mindelunden ★ Bladet ved årsskiftet ★ FN-noter ★ Er tyskerhadet hvidglødende? ★ Ejendommelig påstand om Auschwitz-filmen ★ Hilsen fra Norge

---

**Jydsk Ilt- & Acetylen-gas
Fabrik Akts.**

Horsens

T. H. Duch

Vinhandel
Odense

**Landbo
Sparekassen
for Fyn**

Odense	Nyborg
Svendborg	Faaborg
Assens	Kerteminde
Otterup	Nr. Broby
Ringe	Dalum
Ferritslev	Tommerup
Gudme	Jordløse

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: Ordrup Jagtvej 175 (kontortid 9—12,30).
Telf. Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til ud- deling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af del- tagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lig- nende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Oberstløjtnant Fl. B. Larsen, Søgård, Sønderjylland.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær og leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.
Kaptajn Aage Eifer, Phistersvej 2 B, Charlottenlund, Helrup 2372.

1/5 Aug. Christgau

Odense Kaffe-Risteri og The-Import

Odense

Juleaften i Ryvangen

Tale af P. M. Digmann

Det var rigtig mange, der i denne jul fandt vej ud til Ryvangen for, trods vinterkulden, at overvære en enkel og smuk højtidelighed, tilrettelagt af foreningen Gestapofangerne.

Tidligere modstandsfolk i hjemmevernens uniformer dannede æresvagt med brændende fakler ved gravene, langs gangene, i lunden for koncentrationslejrenes ofre og ved den store mindemur. Ved hver grav og hver mindeplade var anbragt ganske ens små lys, som det, trods branden for nylig på Dansk Stearinlysfabrik, var lykkedes fabrikken at gøre færdige i sidste øjeblik.

Efter at de pårørende havde tændt lysene på hver af gravene, indledede Studentersangkoret med at synge »Stilhed«, hvorpå tillidsmanden fra Frøslev-lejren, oberstløjtnant P. M. Digmann, holdt talen. Han sagde bl. a.:

— En smukkere indledning til julens fest end den at hellige sine afdøde en mindestund kan vanskeligt tænkes. Ganske naturligt samles derfor slægt og venner af modstandskampens døde netop i Mindelunden, der er mere end gravpladsen for dem, der ligger begravet her.

Mindelunden samler sig i minderne — om dem, der faldt herhjemme — om dem, der led døden i nazismens koncentrationslejre — faldt på fremmede slagmarker eller rundt om på verdenshavene — overalt hvor dansk indsats krævede liv.

Ganske ensartede stråler lysene denne juleaftensdag over gravene — ens for stor dåd og mindre — symboliserende dødens lighed og fællesskab.

Her i Mindelunden står vi over for andre lys og en anden stemning ved lys, der lyser over støvet af mennesker, der jø gik ind for den samme tanke om godhed mod andre, fred på jorden, men fred og frihed opnået gennem kamp, kamp for det godes sejr over mørkere

magter — for sindets og individets frihed over for undertrykkelse og terror, fortsatte oberstløjtnanten.

Mindelundens stemning bør ikke være tynget af dyb sorg, men nok stille vemod, ikke være præget af negativ bitterhed over, hvad ikke blev opnået, men positiv som tak for det offer, som blev ydet os, der lever i dag.

Mindelundens stemning meddeler sig til os med mange røster, og er vi ganske stille, kan vi høre disse røster tale herude.

Sådan hører jeg en døende ung mands stemme i mine øren: »Jeg får ikke noget resultat at se, men du og de andre, der overlever os, må fortælle — især Danmarks unge — hvorfor vi kæmpede. Glemmer de det, har vor indsats været forgæves.«

Jeg hører en gammel mor til en af dem, der kunne have ligget her:

»Det blev sagt, at min drengs gerning er et eksempel, værd at følge for andre, at han også efter sin død lever videre gennem sin indsats. Det er godt for en mor at vide.«

Denne Mindelundens stemning er da et krav til os om at erkende et fribærent folks pligt og ret til fælles, positiv indsats — om nødvendigt kamp — for tankens frihed, til ikke at glemme, men sætte sig ud over dagliglivets splittelse og trække sammen, når det gælder.

Gid denne stemning må blive andet og mere end blot en stemning, der tages frem, når man har den behov, må blive den livsværdi, hvorpå vi bygger vor fremtid op i fællesskab med nationer, der vil det samme mål.

Idet oberstløjtnanten afsluttede sin tale, trådte tre tidligere gestapofanger frem og nedlagde foreningens krans ved hovedmindesmærket, i lunden og ved mindemuren. Den lille, enkle ceremoni gjorde et gribende indtryk i den særegne belysning fra de mange lys og fakler.

Da studentersangerne havde sunget »Guds Fred med vore Døde«, samlede menneskemængden ved hovedmindesmærket og afsluttede højtideligheden med »Altid frejdig«.

Paul Lehmann

intern. Transporter

København

Aalborg

Aarhus

Esbjerg

Herning

Padborg

Det siges at være vanskeligt at faa

Haandsymaskiner

Det er det maaske ogsaa mange Steder, men vi søger altid at skaffe, hvad vore Kunder ønsker, og har derfor sikret os et stort Antal smukke, moderne Maskiner, som er klar til øjeblikkelig Levering.

PFAFF SYMASKINER A/S

Vesterbrogade 1, København V.

Central 38 55

Gribende hymne til Ryvangen får en hård medfart

Den kendte radioprædikant, sognepræst *Svend Rehling* er skattet som en stor lyriker. Hans sidste arbejde foreligger på »De unges Forlag« som en digtsamling med titlen: »De sidste år«.

Et gribende digt har Rehling kaldt: Skriftemål i Mindelunden.

Det lyder sådan:

Det har varet længe, brødre,
før jeg voved mig herind,
mer end een gang er jeg sky
vendt om ved lågen;
men jeg dreves af en længsel,
som har brændt mig i mit sind,
og i pinefulde nætter holdt mig vågen.

Men nu er jeg hos jer, drenge,
og jeg går fra grav til grav;
det gør godt - og det gør hjertensondt -
at dvæle
i den helligdom, som signes
af det blod, I frygtløst gav,
og jeg ønsker kun et ydmygt sted at
knæle.

Jeg gik ikke denne bodsgang
for med ydmyghedens ord
at behage mig i piskeslagets strime;
men med nøgne fødder står jeg
på en hellig martyrjord,
og jeg véd, at nu er skriftmålets time.

Hvorfor tog jeg ikke vagten,
når det kneb for en af jer?
Der var altid brug for villige reserver.
Er det gjort med blot at sige,
at man kun er den, man er,
og har ikke mer de unges frække nerver?

Jeg har talt, når timen var der,
så man vidste, hvor jeg stod,
jeg har aldrig ønsket nogen art af dække;
men kun sjældent var jeg dér,
hvor det kan gælde liv og blod,
jeg blev ikke en af dem i første række.

Jeg har udført dagens pligter,
om så helvede var hedt,
hverdagstroskab var for mig det

sacrosancte —

men nu nager dette spørgsmål:
Var det dog måske for lidt?
var det større ting, en større tid
forlangte?

Man har hjem og børn og ansvar,
man er sat til dagens dont,
livets jævne kald er ikke at foragte.
Nej. Men det, der skabte frihedskampens
klippefaste front,
var det offer, som de andre bundne
bragte.

I har også elsket livet,
årets gang fra vår til høst,
også I har drømt om lykkens fagre rige;
men dag dag, I inderst inde
hørte kaldets strenge røst,
måtte uden tøven alle hensyn vige.

Jeg har tidt nok sagt til andre,
som gad høre på min snak:
Her på jorden har jeg ikke mer at vente,
jeg er rede til at gå,
og til endda at sige tak,
jeg fik mer af lykkens brød, end jeg
fortjente.

Om forladelse, I unge,
at jeg ikke ligger her
blandt de fattige, der dog gør mange
jeg bekender, at jeg ikke rige;
var den store hæder værd
at få plads iblandt vort folks udødelige.

Hvorfor ligger I i jorden,
unge kroppe, unge sind,
slukt i døden, før I endnu knap var
Å, jeg føler solens varme tændte?
som en lussing på min kind,
i mit kød står jeres gravkors brændte.

Døde bror, nu har jeg skriftet,
med min mund imod din grav.
Du har taget mig i ed i denne time.
Uden ord har du forpligtet mig
på evighedens krav —
i din sejr har jeg hørt Guds klokker kime.

Digtet er så inderligt og varm i tonen,
at det må glæde enhver, der holder af
Danmarks mindehave nr. 1.

Flere af de efterladte har da også udtalt deres glæde over digtet.

At det kan virke forskelligt på læserne fremgår bl. a. af, at redaktøren af præsteforeningens blad, provst N. J. Rald, i en omtale af bogen bl. a. skriver:

»Hvis pastor Rehling virkelig har dårlig samvittighed over, at han ikke blev skudt, må han i hvert fald forskåne os andre for at få del i kvalerne. Det er længe siden, noget har påvirket mig så ubehageligt som dette digt.«

Jeg kan slet ikke dele provst Ralds synspunkt. Meget bedre forstår jeg den far, der selv har en dreng derude, og som sagde: Det er den smukkeste hymne, jeg endnu har læst.

Jobs. Fosmark.

Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker

Fredericia

Marie Christensen

Hjemmebageri og conditori med thesalon
frokostretter
og lækkert smørrebrød

Ved Bispetorvet — Aarhus

Telefoner: butiken 1939 — thesalon 1. sal 3222

Ved indgangen til det nye år

Året 1951 er nu afsluttet, og vi er gået ind i det nye år.

Bladmæssigt har det været en glæde for redaktionen gennemgående at kunne sende 16-sidede numre ud.

Vi har mærket en interesseret læserkreds, der jævnligt har givet sig til kende gennem samtaler, breve og tekstbidrag til bladet.

Vi har mærket et udtalt ønske om at søge fortsat at bevare noget af sammenholdet fra besættelstiden. Og skønt det væsentligste til forklaringen af dette sammenhold, nemlig selve besættelsen, heldigvis er borte, har det været muligt på forskellig måde at bringe stof, som kunne være til glæde rundt om i kammeraternes kreds.

Vore kritikere siger undertiden til os, at vi allerede for længe har kogt suppe på besættelstiden, og at det kun er til skade at blive ved med »at rippe op i den gamle historie«.

Men på vore læsere har vi mærket en helt anden reaktion, nemlig glæden over at have et blad, der ikke har ladet besættelstiden og frihedskampen gå i glemmebogen.

Når der tales om neuroser blandt tidligere fanger, må man ikke glemme, at mange pines rent psykisk af den tendens, der er i det offentlige liv til at slå en streg over frihedskampen. At den latterliggøres af visse mennesker piner dem næppe, for det er ikke andet, end hvad man kunne forvente i vort lille lattermilde land.

Det er langt værre, at tendensen går i retning af at betragte aktiv deltagelse i frihedskampen som en diskvalifikation.

Udrensningens forløb er gået mange på nerverne. Mange kammerater har været bragt ud af ligevægt, fordi de fandt, at retfærdigheden blev mishandlet.

Har man sat liv og lemmer ind i frihedskampen, vil man naturligvis føle sig som parthaver — også i retsopgøret.

Vi har efter evne søgt at bringe stof frem, der kunne være af almen interesse for alle, der har taget et klart standpunkt i modstandskampen.

Det skal være os en glæde også i det nye år at bestræbe os for med rette at kunne bære navnet: Fangernes blad.

For selve Kammeraternes Hjælpefond har de to hovedbegivenheder været erhvervelsen af rekreativshjemmet på Kegnæs og navngivelsen af et Bernadotteværelse på Frihedsskollegiet på Frederiksberg — det femte. Traditionen tro er der fra kontoret til julen sendt gavepakker til syge og efterladte.

I al beskedenhed ønsker bladet også i det nye år at yde et bidrag til, at Kammeraternes Hjælpefond kan være vort håndtryk til de efterladte — også i 1952.

Redaktionen.

Geam Tæppefabrik Aktieselskab

»Køb danske Textilvarer«

KJØBENHAVNS HANDELSBANK

Mogensen & Dessaus Væverier
Aktieselskab

Odense

Mammen's Æskefabrik
AKTIESELSKAB

Art. for Iscreamfabriker - Bogtrykkeri
TRØJBORG - AARHUS

FN-noter

Hver dag sælges 224 millioner aviser i verden, 182 millioner radioapparater sættes i gang, og hver aften åbner over 100.000 biografer verden over deres porte. Man skulle synes, at der var rig lejlighed til at formidle nyheder og kulturgoder i alle lande, men den ulige fordeling af aviser, radioapparater og biografer er så påfaldende, at f. eks. De forenede Stater forbruger over 67 % af alverdens avisepapir, mens Indien, der har dobbelt så mange indbyggere, kun bruger 1 %. Sverige har 301 radioapparater pr. 1000 indbyggere. Selv i lande som England, Belgien og Frankrig er der betydeligt færre — forholdsmæssigt set.

Oplysningerne stammer fra en UNESCO-rapport, som netop er udkommet: »World Communications« (fås hos F. N.s bogforhandlere. I Danmark Ejnar Munksgaards Boghandel, Nørregade 6, København K.)

I Europa sælges hver dag 53 % af alle udkomne eksemplarer af verdens samlede avisproduktion. Amerikanerne køber ca. 25 % (men hvert enkelt amerikansk eksemplar er til gengæld adskiligt tykkere end de europæiske). Sydamerika, Asien og Afrika dækkes af kun 15 % af de daglige oplag. Englænderne er verdens flittigste avislæsere. De køber 596 aviser pr. 1000 indbyggere pr. dag. Sovjetunionen har 7700 forskellige aviser til sine 193 mill. indbyggere. De udkommer i 33,5 mill. eksemplarer, men der foreligger ikke detaljerede oplysninger om de enkelte sovjetavisers oplagstal.

Papirmangelen gør sig stærkt gældende flere steder i verden, ikke blot i Europa. I Indien er man gået over til at producere papir af bambus, i Kina bruges rispapir. Både Kina og Sovjetunionen benytter i udstrakt grad oplagaviser på murene for at bringe nyhederne

ud til folk, som ikke har lejlighed til at købe en avis.

Også på radioens område er goderne ulige fordelt. U. S. A. tegner sig for 53 % af alle radioapparater i verden. Europa har kun 35 %. De øvrige 12 % er til fordeling blandt Sydamerika, Asien og Afrika. U. S. A. har halvdelen af de 500 radiostationer i verden, og for hver 1000 indbyggere har staterne 620 modtagere. Sverige er nr. 2 med 301 apparater pr. 1000 indbyggere. Falklandsøerne er nr. 3 med 300 apparater pr. 1000 indbyggere, og Danmark med sine 282 apparater pr. 1000 indbyggere er nr. 4 i verden. Fjernsyn eksisterer kun i 17 lande.

Det vil måske forbavse selv filmkynige at høre, at Indien er nr. 2 i rækken af filmproducerende lande (med U. S. A. på førstepladsen). Japan er nr. 3 og Italien nr. 4.

De flittigste biografgængere i verden er Israels befolkning. Hver beboer i Israel ser 38 filmforestillinger pr. år. Costa Rica er nr. 2 med 30 forestillinger, englænderne har gennemsnitlig 29 biografure at se hen til i årets løb, og australierne ser 25 film om året. Australien er i forhold til befolkningens størrelse bedst forsynet med biografer, nemlig 183 pladser pr. 1000 tilskuere. New Zealand har 144 pladser pr. 1000, Cypern 120 og Sverige 103.

UNESCOs rapport er en revideret udgave af de oplysninger, som offentliggjordes i maj i fjor. Tallene er fulgt op og bearbejdet yderligere. Det hedder i forordet bl. a.: »Millioner af mennesker, spredt over uhyre områder på jorden,

har kun få eller slet ingen meddelelsesmidler«. Man må hjælpe disse mennesker. Samtidig bør alle, der er beskæftiget inden for presse, radio og film, nyde frihed og vise ansvar, således at meddelelsesmidlerne som forbindelsesled mellem folkene kan tjene freden og den mellemfolkelige forståelse.

Mærkelig påstand, fordi kz-lejr film har succes

Storfilmen: Kvindelejren Auschwitz var oppe 6 uger på Roxy-teatret. Merry-teatret fortsatte 2 uger, og Triangel-teatret fulgte efter.

Så snart Dansk-svensk film, der distribuerer den, har fået fremskaffet en kopi, vil den komme op flere steder i provinsen. Også Norge er interesseret.

Bladet »Kirkens Front«, der er en fortsættelse af det illegale blad af samme navn, har i sin filmskronik for 9. december givet »Kvindelejren Aushwitz« en besynderlig kommentar. Bjørn Rasmussen, der er bladets filmsanmelder, siger, at filmen smerter sindet voldsomt i sin antityske hadefyldte idé. Han tilføjer, at tyskernes grusomme handlinger ikke på nogen måde lader sig bortforklare eller bagatellisere nu, »men alligevel plager det én, at hadet stadig seks år efter er så hvidglødende, at filmen kan

RØRKÆR $\frac{A}{S}$

gå i fem (skal være 6) uger på forstads-premiereteatret i Kbh. Kunstnerisk er kvaliteten mere end fremragende på den polske film, spillet og milieuet er rigtigt og rimeligt. Men håbet for disse kvinder findes kun i befrielseskampens sejr . . .«

Bjørn Rasmussens smerte kan vi forstå, hvis der dermed er ment smerte over, at Gestapo kunne lave en kvindelejr i Auschwitz, men når B. R. taler om, at filmen er antitysk, fristes vi til at spørge, om B. R. ikke gør sig skyldig i forkert sprogbrug. Auschwitz-lejren var jo ikke den menige tyskers værk, men kronen på SS-ernes indsats i det tredje rige.

Når vi i sidste numer gjorde en del ud af filmen, var en af grundene glæden over, at filmen var blevet en publikums-sukces. At kræve i kærlighedens navn, at man skal slå en streg over Auschwitz forekommer os at være farligt og at være lidet i pagt med sandhedskravet.

Desværre er Auschwitz et stykke verdenshistorie, og dette lader sig ikke bortforklare.

Når millioner af Europas mennesker måtte gennem et Auschwitz-helvede, må de efterlevende også kunne tåle at se det i en realistisk film.

Det ser efter B. R.s filmsanmelde ud til, at hans krav til eftertiden er af den art, at man skal slå en streg over visse ubehagelige afsnit. *Red.*

net om hvordan Danmark og Norden mødte oss. Det var den 21. april i 1945 vi var på vej nordover, på heimveg. Vi nærmet oss den danske grense. Jeg ventet mig ikke noget særlig. Det var jo framleis tyskerne som hadde makten i Danmark.

Og så ble det så anderledes! Vi mødte et velkommen fra små barn, fra voksne og fra gamle folk, som hadde ventet og ventet på fangene. Dette velkommen

kom fra hjertet. Der ved grensen mødte vi Danmark, vi mødte våren, vi mødte hjerter som slo i takt med vore egne. Da brast isen! Da smeltet hjertene! Da rant tårene!

Vi var nok fanger, men vi hadde påny mødt livets største makt: kjærlighetens gjenskapermakt, som smelter isen!

Hilsen fra Norge til kjente og ukjente venner. Godt nyttår.

Peder Scheie.

HIST OG HER

Smukt maleri til Sønderborg

Den kendte københavnske kunstmaler *Thorvald Løndal* har skænket et meget smukt og gribende maleri til frihedsmuseet på Sønderborg slot.

Maleriet blev malet umiddelbart efter 9. april under det knugende indtryk af overfaldet. Motivet er »den sidste parade« efter kampene i Sønderjylland den 9. april 1940, idet der fandt en sørgenhøjtidelighed sted den 11. april i Odense kasernegård. Man ser de danebrogsindsvøbte kister opstillet, forrest sergent Voss's kiste. Oberst Mikkelsen mindes de faldne. Malerens søn var med den 9. april som menig pionér. De soldater, der

står opmarcheret omkring kisterne er 2. fodfolks pionér bataillon fra Søgaard og 4. fodfolks bataillon fra Odense. Løndal har forsøgt at få billedet til at virke på beskueren, så man føler den tunge stilhed og ligefrem kan høre oberstens tale. En svag lysning i horisonten er symbolsk for den lysning, som vil komme med krigens slutning.

Maleriet var udstillet hos Kleis i 1946 og er et af de få malerier med motiver fra besættelsen, som blev malet under besættelsen.

To af Løndals historiske malerier hænger på Frihedsmuseet i København, og et andet hænger på Silkeborg Rådhus, forestillende den tyske general Lindemanns overgivelse til modstandsbevægelsen. Dette sidste blev malet i maj 1945.

Holger Thorsoe.

Hilsen fra NORGE

Det, som aldrig glemmes!

Den norske Oslo-præst *P. Scheie*, som mange danskere fra Sachsenhausen vil huske som manden, der holdt illegale gudstjenester, manden, der ejede et ny testamente og — ene af alle i lejren — en dansk salmebog, sender en nytårshilsen til danske fangekammerater.

Mangt og meget er glemt i den tid, som er gått siden danske og norske fanger var sammen i felles oplevelser i Sachsenhausen og mange andre leire. Og mere vil i tidens løp forsvinne i glemselens hav. Slik må det være.

Men noget blir stående igjen i minnet, og skal leve videre og varme sinnene våre også i de dager som kommer. For min del vil jeg alltid bære med mig min-

P. C. RASMUSSEN A/S

ODENSE

Støt Sydslesvig

Hilsen fra Holland

De limburgske venner af danske modstandsfolk og tidl. politiske fanger sender herved de bedste ønsker for året 1952.

Håber, at vi ses i Danmark i sommer.

N. V. E. P. G.

Tonny Gielens.

Præsident.

Adresse: Grote Gracht 81, Maastricht.

Bog nr. 1 sendt til kongen

Det smukke mindesmærke, som 50'erne fra Porta har sat over de 36 kammerater, der satte livet til, foreligger i 500 nummererede eksemplarer. Nr. 1 er indbundet af bogbindermester Kjær, Helsingør, og overrakt Kong Frederik.

En kunstner fra Flensborg

Flensborg-maleren Richard Grune har været på besøg i Danmark.

Grune sad i kz-lejren Sachsenhausen i 8 år, indtil han blev befriet af de allierede.

Han har fået flere opfordringer til at bosætte sig i Østtyskland, men trods åbenbare skavanker har han foretrukket at forblive på denne side af jerntæppet.

Da Grune kom ud af kz-lejren i 1945, begyndte han straks at tegne, og i september udstillede han nogle tegninger fra Bergen-Belsen processen i Lüneburg. Udstillingen var tænkt som en kunstnerisk opfattelse af livet i kz-lejrene, men det viste sig straks, at mange var interesserede, fordi de her fandt en realistisk fremstilling af et liv, de havde hørt om, men ikke kendte af selvsyn.

Senere tilrettelagde Grune en vandretstilling, der foruden tegninger indeholdt en del dokumentarisk materiale om nazistiske arbejdsmetoder, fotografier og dokumenter.

Udstillingen virkede stærkt på mange, og tidligere nazister knuste i raseri vinduer i udstillingsbygningen, samt ødelagde en del udstillingsmateriale.

Langsomhed med udbetaling af erstatninger

Et typisk tegn på stemningen i dag i Tyskland er den langsomhed, kz-fangerne erstatningskrav behandles med. I Slesvig og Holsten er erstatningen 150

DM for hver måned i koncentrationslejren, i andre Länder findes lignende regler, men endnu er ingen ensartet lovgivning skabt for hele forbundsrepublikken. Mange tidligere kz-fanger har endnu ikke fået udbetalt erstatningen, medens de, der gjorde tjeneste i nazihæren som professionelle soldater eller officerer, har fået deres pension. Der er mange SS'er blandt disse hæderkronede pensionister!

Esbjerg

Mindelunden i Esbjerg for faldne søfolk og modstandsfolk fra byen ventes at være færdig, så den kan indvies den 4. maj. Billedhuggeren Henrik Starcke har udført relieffen til mindelunden, som placeres i byparken.

Århus

Ved Aarhus domkirke er rejst et stort, projektørbelyst mindekors for de mange ofre, besættelsestiden har krævet i Aarhus. Højtideligheden havde samlet 400 mennesker og foregik under militære æresbevisninger. De aarhusianske soldaterforeninger var mødt med en faneborg, og afdelinger af hær, flåde, hjemmeværnet, kvindelige marinere og lottekorpsset stod opmarcheret foran korset. Hovedtalen blev holdt af stiftsprovst Kai Jensen, og den efterfulgtes af to minutters stilhed.

Ålborg

I mindelunden på Aalborg kirkegård holdtes juleaften en smuk andagt til minde om frihedskampens faldne under den 2. verdenskrig. Der blev talt af formanden for Dansk Sømandsmission, sognepræst *William Larsen*, Aalborg, og sunget et par julesalmer, ligesom der nedlagdes talrige buketter. Iøvrigt var der til minde om frihedskampens faldne rejst et meterhøjt grankors foran indgangen til domkirken i Aalborg.

Norge

Den norske trafikminister gennem nogle år, Nils Langhelle, er blevet udnævnt til forsvarsminister. Langhelle var i Sachsenhausen sammen med Gerhardsen og de andre, der blev ministre efter hjemkomsten. Den længste tid var Langhelle på udekommandoen Heinkel.

Klubaften hos

GESTAPOFANGERNE

Den næste klubaften hos GESTAPOFANGERNE bliver mandag den 4. februar i Forsvarsbrødrenes lokaler i Gøttersgade 137.

En politisk flygtning fra Østzonen taler, og der bliver tid til hyggeligt samvær ved kaffebordene.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraterenes Hjelpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 12 kr. pr år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund (kontortid 9—12,30). Telefon: Ordrup 5075.

Annoncer, der ønskes indrykket i bladet, må være kontoret i hænde senest den 20. i foregående måned.

REDAKTION

Ansvarshav. redaktør: Kommunelærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17—18).

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i foregående måned.

Redaktionsudvalg: Seminarieførster Paul Holt, kaptajn Aage Eifer, pastor Poul Riis.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

Klicheer: Persson's Cliché-Anstalt, København.

MEMLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER